

A' ROMAI TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSÉGNEK
KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBŐL Szeredán 4. Juniusban. 1788.

*Belgrád tsendesen nyugszik; — mit tsinál Oszakov,
Bender és Kotzim?*

Ezek az Austriai és Orosz-országi tűznek közepet-
te vérrel verejtékeznek, és már is az ezekben
lévő Lakosok között sokaknak le-perfelődött iza-
kállok. — 4 — 5 nap alatt innen hirt nem vehetünk;
azért még most edgyiknek-is meg-vételéről semmi
bizonyost nem irhatunk; noha az arról a' részről
jött Kereskedők által már 3 napoktól fogva az a'
hir terjedett-el Bétsben, hogy Kotzimba a' két fe'ü
Sas belé költött volna; várjuk minden órán a' tudó-
sítást;

fitást, és az elsőséget ebben szégyellené a' mi itt
 lévő Tudósítónk másnak engedni. — A' Boros kan-
 tsókat közföngető Politikus, melly fok bal véleke-
 désre szolgáltatának vala okot az edgyesülendő O-
 rosz Sergeknek mind későségről, mind az edgye-
 sülteknék tollunk való el-válásokról, 's imé most
 tesszik-ki, hogy ez által készitette-el ama hadi dol-
 gokban jártas Orosz fő Vezér *Románzov* azt az ú-
 tat, melly az azon a' részben lévő ellenség' nyaká-
 nak meg-törésére, és ezen 3 Török Erőségeknék
 el-foglalásokra leg-alkalmasabb. Mert ugyan-is ezen
 3 Erőtség mint edgy nem egészfzen meg-hajlott fél-
 abronts formálag fekvén távól egymáshoz, a' 3
 Tábor a' 3 Erőtség közé olly formán vagyon hely-
 heztetve, hogy nem tsak a' Várok meg-szállattat-
 hatnak, hanem minden küzösülések-is a' Törökök-
 nek el-fogatott. — Orosz fő Vezér *Szoltikov* a'
Dnyszter folyó-vize mentén lett el-útazásával olly
 helyre szállította a' maga Táborát *Benderrel* által
 ellenben, hogy nem tsak *Bender* Várának költsát
 tartja kezében, hanem a' *Jassiban* lévő Vitéz *Fá-
 bri* *Obesterre* törekedő Törököknek-is kemény *Za-
 bolát* tart szájokban, 's azonban a' *Bender* és *Ko-
 tzim* között való küzösülést-is egészfzen ketté sza-
 kasztatta; és már most a' más-felől jöhető segítő Tö-
 rök Sergeknek meg-akadályoztatásokra mindenütt ré-
serva Sereg lévén ki-rendelve, a' más két része az
 Orosz Tábornak *Bendert* és *Otzakovt*, *Hertz*, *Köburg*
 pedig a' már meg-perfelődött *Kotzimot* ugyan azon
 edgy időben ostromolják. Ez a' *Muszka* későségnek
 és el-vállásnak gyümölkse, a' többivel azután szolgál-
 lunk, ha meg-érnek. — A' múlt h. 23-dikán költ
Zemlini levél által arról tudósittatunk, hogy azon
 ízél-

szélllyel járt ragadó nyavallya a' nagy Tábort-is meg-
szállotta vala, sőt a' F. Tsászárt sem kerülte-el; ki
csak ugyan edgy néhány napok alatt ettől szerentsé-
sen meg-menekedett. Mind ő Felsége, mind a' fő
Hertzeg frissen vagynak. Azon vezedelmes Dubi-
tza Várát-is meg-tekintette ő Felsége titkon, hól
Hanibál bal-kézzelel kotzogtatott vala már 2 izben.
Itt a' Törökök szüntelen nagy számmal gyűlnek ösz-
ve; de még semmit sem tudunk, mik eshettek most
közelebb. — A' mostani tsendesség az érkező fél-
ben lévő Nagy-vezérre figyelmez 236-ezer fegy-
veressel (ennyiből áll az ellenség előtt a' mi Tá-
borunk) és ekkor hallunk valamit.

Egynéhány elegyes meg-jegyzések.

Feldm. Lájd. Gr. *Tertzi* megyen a' Horváth-
országai Táborthoz. — Azt olvassuk a' Német-leve-
lekből, hogy ő Felsége a' Horváth országai Tábort,
mely most 30-ezerre szaparittatik, edgy maga tulaj-
don levele által Feldm. *Laudonnak* által adta vól-
na; ki midőn ezen levelet olvasná így mondatik
szóltnak lenni: *Tehát még egyszer Horváth-ország-
ba kellett vinni a' magam ösz fejemet!* Ezen hal-
hatatlan fő Vezért az egész F. Ts. és K. Tabor ügy-
nézi, mint édes Anyát; nevezetesen a' Horvátok
ez alatt nevedtek-fel; a' Magyarok pedig alatta
fok szerentsés próbákat tévén, ezeknek különös
szeretetü hadi-pártfogó attyok. — Csak ugyan *Tri-
estből* írják, hogy edgy Tengeren keringő Muszka
hajó; edgy *Rágusai* pénzel és egyéb pórtékákkal meg-
rakott hajót, mellyet *Smirnába* eveznek vala; a'
múlt hónapban el-fogott. — A' Török Tsászár nem
mér a' Taborba menni, mint a' Romai Tsászár; a'

mint hirtelenk vala: 700 feleségei közzül 200-at kiváltatott, és azokkal Dninápolyba ment, 's ott is leszsz, míg a' *Márs Forumán* a' hadi-itélet fel-nem olvastatik ellene. — Meg-jegyzésre méltó, hogy a' melly el-nyert Török Zászlóknak a' közepén test fzin-börből tsinált kéz vagyon, ez annak a' jele, hogy az ilyen Török Zászlók mind *Mekka* Városában a' Mahumed koporsójánál vagynak meg-áldatva; ha fogott rajtok; de ugy bizonyítja a' minden napi példa, hogy az *Erdödi Húszárjai* ellen nem fokot fog az ilyen áldás. — Frantzia-országban, hól a' Hollándiai *Pátriotismus* olly keményen támogattatik vala (nemelleyek itélete-szerént) alattomban, bé-hatott ezen Hollándiából ki tsapott *Pátriotismus*; és a' mint a' Párisi Levelek erősítik, annyira ment már a' dolog, hogy közönséges pártütéstől félvén, minden Regementekhez olly parancsolat ment, hogy magokat kézzen tartsák. Az itt történt nagy változást alább bővebben lehet látni. — Gállitziában a' 'Sidók a' Lembergi tudósítáfok-szerént, Felséges rendelésből katonai Conscriptió alá mentenek, és szintén ugy, mint a' Keresztyének, katonák fognak lenni. — Szepes Vármegyébe az Orosz-országból által vándorlott náthával edgyütt járó hurut nyavallya bé-fzállott és házról házra jár; melyből az ifjak ugyan egy-néhány napok múlva ki gyógyúlnak; de az öregek 3 — 4 napi köhétselés és 2 — 3 lapos pillantás után ki-múlnak. — Késmárkon edgy Sós-Cafsból a' múlt hónapban 28II forintokat ugy elvitt valaki, hogy azolta sauntelen nyomozzák; de nyomába nem akadhatnak. — Pesthen azon 23-ezer 104 kerek ölnyi nagyságu ujj épület, melly tsak már-is fél-milliómnál többbe került, és a' mellyen tsak 2000 ablak és 9 Udvar vagyon ő Felségétől

Szülő, Betegek, Bólondok, gyermek nevelő és Erkölcst zabolázó háznak által adatott az Orizágnak, és újra az építéshez, mely a' háboruól fogva megszünt vala, hozzá kezdettenek. Ebbe fő-igazgatóvá tétetett fő Stráfamester *Eszzik* Ur. — Edgy Enyedről vett Levélben ez a' *Postscripta*: „Májusnak 10 dikén az Oláh-országban lévő szélbéli katonák közül 200 ig apprita-le a' Pogányság, és ha a' *Toskána* Húzfárjai nem érkeztenek volna, a' Rákosdiak és Pestesiek talám mind oda maradtanak volna, a' véghetetlen sok számú ellenség miatt. Itt *Feigel* Hadnagyot, midőn a' Húzfárság meg-szabadítani akarná a' fogságból (mint hogy már vitték) a' Pogányok fejét vették s el-vitték.

Kassa 23-dik Máj. — „A' mint az ártatlan Eg ezen folyó hónapnak 22-dikén leg-tisztább s dicsőségesebb finben öltözött; ugy annak mindent meg-elevenítő gyönyörü lámpása is a' más napok felett valóvá tette vidám ragyogásával Ur-napját; — Mert minek-előtte még a' Nép házi kis Oltárjánál büneinn bánkodó töredelmességéből fel-ébredne: már a' fényes nap ott lepte, s a' le-tsorgott Konyvektől el-ázott Orizákat meg-vidámitotta. Mingyárt ez után tódult a' Nép rendel az áhíttos Bútsú járásra: mellyet követett a' még helybe lévő katonák innepi Gálába lett ki-rúkkolása. Majd a' Puska s harang-szó rengette a' föld üregeit. A' Tisztelendő Papi Rend tekintete búzgóságot indított a' szivekben: Fohászokodás, kérés, bűnön-való bánat fohajtási emelkedtek az Egekre; míg a' Szent Mise meg-nem pihentette az el-aggott sziveket. Majd végre a' Város Plébánusa fő Tisztelendő *Orosz Adám* Ur, a' Város-háza előtt fel-állított Oltár előtt olly szivre ható, *Keresztyéni kötelelességekre Felebaráti igaz sze-*

retetre 's Türedelemre önként vónó Prédikátziót tartott; hogy az oda tartózkodással ment Protestánfok, tsak nem magokon kívül rebegték bámúlással a' meg-nevezett fő Tisztelendő Atyasága ritka Erdemés. — A' hózfzú szárazság után meg-nyiltak az Egek tsatornái, 's a' Hermád olly erővel habzott, hogy ezen napokban edgy embert lováról leg-méjjebb üregekbe tsafart: melly kárt ha szinte minden teremni szokott Eleményt nagyobb erőben hejhez-tetett-is az áldott eső! tsak ugyan vízfsza nem ád. A' hideg meg-marta ugyan fok helyeken a' gyenge Tavasz bimbóit: de nálunk semmit sem tehete. Jó az Ur! mert a' drágaságot éhen várókat bővséggel trútzolja; a' midőn az élet szépen óltsódik.

Valósággal meg-efett már Frantzia-orfzágnak az a' nagy belső változása, melly miatt a' Parlamentumok rég-ólta szorongatások között valának. A' Nagy II-dik Jofefnek nyomdokait láttatott követni a' Frantzia Király, midőn ezen hónap 8-dikán Versáliába gyüleést tartván, 6 púntumból álló Királlyi végzéseket iratott laistromba; mellyek közül az elsőben, a' Parlamentumoknak Törvény tévő hatalmok keskeny határok közé szorittatott: ellenben pedig ollyan fő-törvény-székek állittattak, mellyeken a' 20-ezer livrán alól való perek, elébb-mozdithatás nélkül el-dőjtesenek: az alsóbb törvény-székeknek hatalma pedig tsak 4000 livrára terjed. A' 2-dik tikkelyben el-töröltetnek azon hivatalok, mellyek a' portzió vagy adó szedésre, Só-bányákra, feleltetésekre és pénz verésre valának rendelve, és ezeknek igazgatása bizatott a' fő törvény-székre. A' 3-dikban a' halálos perek folytatása meg-jobbittatott, és a' raboknak kinzása egészen el-töröltetett. A' 4-dik-

dikben el-töröltetik a' Párisi Parlamentumból két-feleltető - székek, (*inquisitionale forum*) és edgy panaszlók táblája; ezek pedig bizattak a' Parlamentumban egy fő-Kamarára, melly 9. Fő-személyekből (*Præsidentis*) 25 Világi, 6. Papi tanátsofokból, fog állani: mellyben senki 25 - éiztendősnél ifjabb le-nem ülhet, 30-nál ifjabbnak pedig a' vélekedésekben szava nintsen: az egész Parlament mind öszve 67 tagokból áll. — Az 5-dikben egy tellyes hatalmu Tábla állittatik-fel, melyben elől ül a Király, edgyütt ülnek a' Hertzegek és minden Parlamentumnak egy fő tagja, két Generálifok, két fő Püspökök, és két Püspökök. Tsak ennek a' székeknek lézzen már hatalma törvényeket adni és írni: ennek tagjai öszve-gyülnek mihelyt a' Király szükségesnek itéli és tanátsot tartanak. — A' 6-dik tzikkelyben, a' törvény folyásának és öszve-gyülésnek a' Parlamentumokon meg-szűnés parantsoltatik mind addig, mig ezen ujj formában a' főbb Kamarák kezdik hivataljokat folytarni. — Ez az a' nagy változás, mellyről azt gondolta elsőbben Frantziaország, hogy minden Törvény székek tellyeséggel el-töröltetnek, holott jobb formára akarnának változni. A' Parlamentumok tagjai ugyan ezen változást, az eddig volt törvényekkel ellenkezőnek tartják és ellene prótestálnak, sőt némelleyek a' gyűlésben sem akartak meg-jelenni, mellyért Páristól 20 mért-földnyire fokban számki vettettek. Nevezetesen a' Nántesi Parlamentum előre észre vévé, hogy a' Király parantsolatját ő nállok-is a' tanáts-házba fogják ki-hirdetni; a' Parlament tagjai el-oszlottak, hanem a' köz-nép és 800-an a' Nemesebbek közzül öszve-tódulván, közönségesen minden törvények válto-

tozásainak ellene mondtak : a' melly ujításra az ő proteftátziójok-szerént , az Ország rendeinek meg-edgyezése nélkül , tulajdon magának a' Királynak sem volna hatalma. A' Király ezen h. 9-dikére ismét öszve-hivatta a' Parlamentumok tagjait ; a' gyűlésben igen sokan meg-jelentek , de proteftáló leveleket vittenek magokkal : a' Király bé érkezvén a' Palotára , ilyen beszédet tartott a' gyűléshez : „ Halotta Kegyelmetek tegnapi napon az én szándékomot , mellynek tzélja az Országban lejendő jó rendtartás , és az én Népemnek boldogsága , én bizom a' kegyelmetek hűségéhez az Ország szolgálatjában ; melyből reménlem , hogy szándékomnak tellyesítésével nem fognak ellenkezni : minek-előtte a' kegyelmetekkel edgyütt szolgálendő ujj Tisztviselőket ki-nevezném , akarom azokat előbb kegyelmezzel meg-edgyeztetni , addig a' törvény folyása meg-szünik. „ Erre a' Parlamentumok ilyen irást nyujtottak a' Királynak : „ Felségednek mindent fel-forgató szándéka , az Orzágnak és mi-nékünk sziveinket meg-sértette. Mü az engedelmes tiszteletnek példái akarunk hóltig lenni , de lelkünk esméreti és Felségedhez tartozó hűségünk meg nem engedi , hogy az újításban lejendő hivatalokat fel-vállaljuk , hanem azokat a' Királyi-szék lábaihoz le-tézfzük : mert ezt kívánja betsületünk és Nemzetünk boldogsága. „ A' Király ezen irást visszfa adta ilyen felelettel : Hogy nagy kedvetlenséget ne mutassak , leg-jobbnak tartom ezt az irást , a' maga gondolatlan heves indulatnak tulajdonítani ; és arról el-felejtkezni. Isten óltalmába bizom kegyelmezzel , és ezzel a' Király a' gyűlésből ki-ment. A' gyűlésnek tagjai a' Proteftátzióznak mindnyájon alája irták neveiket ; a' ré-

gi Tisztek az iránt , hogy hivataljokat le-nem té-
szik : az ujjonnan nevezettek az iránt , hogy az a-
dandó hivatalt fel-nem fogják vállalni.

*A' 42-dik Kurirban el-kezdett Belgrád történe-
teinek folytatása.*

Ezen Város a' *Kárlóvitzi* 25 esztendőre kötött békeféségben a' *Török* kéznél maradt , és ők birták az 1717-dik esztendőig ; mig a' *Török* *Porta* 1715-ben véletlen a' *Velentzeiekre* támadott , és tollók *Morea* fél-szigetét el foglalta : ezen tselekedet által a' *Kárlóvitzi* békeféség fel-bomlott , mely tselekedet-hez 6 dik *Károly* *Tsászár* sem lehetett érzéketlen , látván hogy az által *Dalmátzia* és *Magyar-ország* veszedelamben forognának. Erre nézve próbálta a' *Török* *Portával* követje által *Moréát* vissza adadni , de a' *Porta* semmi szót meg-nem halgatván , a' *Követet* a' hét toronyba vettette. Ekkor 6-dik *Károly* a' hadhoz kezde készülni , a' *Dunán* nagy hajók készitetének , *Erdélyben* *Károly-Vár* meg-erősíteték ; *Hertzeg Eugenius* a' *Futaknál* őszve gyült *Tsászári* *Táborhoz* méne ; a' hól kémjei által meg-érté , hogy már a' *Török* fő *Vezér* 100-ezerből álló *Táborral* a' *Száván* által költözvén , *Zemlin* és *Vannevitz* között meg szállott. Erre nézve *Hertzeg Eugenius* Aug. 1-ső napján , a' *Vitéz* *Gróf Pálfi Jánost* 3000 könnyü lovasokkal előre küldé , hogy az ellenségnek mozdulásaira vigyázna , de ezen *Gróf* *Károlovitznál* több mint 40-ezer *Törökök*-től véletlenül közül véteték. Itten *Gróf Pálfi* egyéb útat nem láta az életre , hanem azt a' melyet kardal tisztitandók vólnának ; ezen útnak ki-vágására olly hathatóson inté *Gróf Pálfi* katonáit ,
hogy

hogy azon temérdek Sereggel 4 óráig tartott tsatá-
 zás után, ezer Spáhifokat le-apritván, 5 Török
 Zászlókkal a' Ts. Táborhoz szerentsésén vissza me-
 nének, ugy hogy a' magokéi közül csak 400-at
 vesztettének-el. Ezen első szerentsés próba meg-bá-
 torította a' miéinket a' tsatára, és 4. nappal az után
 a' szentelt Víz *Eugenius* talpig meg-verte a' Tö-
 rök Táborát. Itt a' Török fő Vezér, a' Jantsárok
 Agája, még 15 Basák és 30-ezer Törökök maradtak
 halva: részünkről 3000 el-esett, 2000-en sebet kap-
 tanak. Az egész Török táborát a' győzedelmes Ke-
 resztyének elfoglalták; 164 Zászlók, 140 ágyuk,
 50-ezer fátorok, 20 ezer tevék, számtalan szekere-
 ken puskapor, gollyóbis; Bivalok, és egyéb vágó
 marhák prédáltattanak el. Ezen győzedelem után
 Septemb. 1-ső napján *Eugenius* Temesvárat kezdé
 ostromolni, mely Város 3700 ágyu gollyóbist el-
 szenvedvén, Septemb. 13-dikán magát fel adá. A-
 zon következő télen készített *Eugenius* 100-ezer-
 ből álló igen gyönyörűséges gyakorlott Táborát,
 mellyben csak Hertzegi, Grófi és más Urijönként
 katonáskodók közel 500-an valának, kik egy ol-
 lyan Vezértől mint *Eugenius* kívántak tanulni. Ezen
 táborral tehát *Eugenius* Jun. 19-dikén 1717-ben
Belgrád Várát ostrommal körül vévé. A' Várbéli
 Török őrizet mintegy 30-ezerből állott. A' Török
 fő Vezér pedig 200-ezerrel segítségére érkezendő va-
 la, vagy meg-is érkezvén a' Városhoz nem meszsze
 táborba szállott, és Jul. 28-dikán az *Eugenius* tá-
 borára 130 ágyu gollyóbifokot lőtetett. Augst. 16-
 dikán pedig két felől akarták a' Törökök a' Keresz-
 tyén táborát meg-támadni, erre nézve egy *Vékony*
János nevű Magyart (a' ki még *Rákotzi* alatt
 szól-

szolgált vala;) a' Török Vezér bé-küldött a' Várba egy levéllel, mellyben a' Várbéli Törököknek írta, hogy Aug. 16-dikán ő rá fog utni a' Keresztyénekre, azért azok-is azon napon a' Várból ki-rohanjanak: de *Vékony János* a' levelet nem a' Várba, hanem egyenesen Gróf *Pálfihoz* vitte. Ezt *Eugenius* látván, nem várta-el a' 16-dik napot, hanem az előtt való napon egy részét táborának a' Dunán lévő hajók 's hid óltalmazására, más részét pedig Belgrádnak bé-rekesztve tartására hagyván, Magatsak 40-ezerrel a' Török Vezérrel szembe ment, azt virradtakor ködös idő lévén két-felől meg-támadta, és 5 óra alatt tartatott Véres ütközet után, olyan győzedelmet nyert a' Törökökről, melyhez hasonló abban a' században nem esett. Nevezetes volt itt az, hogy a' Várbéli Törökök az egész ütközetben semmit sem tudtak míg vége nem lett: mert a' köd miatt nem láthatták, a' Várat ostromlók ágyúi miatt pedig nem hallhatták. A' fok tábori gazdag prédáról abból lehet itélni, hogy ekkor 3 tevéet lehetett egy forinton vásárolni: de a' leg-febb koszoruja a' győzedelemnek volt a' szép Belgrád Vára, mert a' Várbéli Törökök dél-után fejez Zászlókat dugván-ki, *Eugenius*tól Követjek által az el-mehetésre kegyelmet kértek, mellyet meg-is nyertek, és így a' Várat 22-dik August. üressen hagyták. A' Várnak el-foglalása után *Eugenius* mingyárt a' sántzokat meg-igazitatta, *Szemendriát*, *Rámát*, *Szabátsot*, 's más Városokat a' Duna meg-vett: ezután a' Passarovitzi békeségkor 1718-ban Belgrád a' Keresztyén kéznél maradt. — 1737-ben ismét hadakozni kezdett VI-dik *Károly* Császár a' Törökkel, és 125-ezerből álló válogatott táborának Vezérjévé tette

tette Gróf Zekkendorfot a' ki Nissát Julius 27-dikén megvette, de Hertzeg Hildburghauzen Bányalukánál Aug. 4-dikén megveretett, Gróf Kévenhüller pedig Vidinnél a' nagyobb szamu Törökségnek ellen nem állhatván, táborát oda hagyta és magát vissza húzta. Azonban a' derék Török tábor Nissához érkezvén, mihelyt a' Vár Komendánfa Grál Doxat, a' Nagy Vezér táborát a' kapu előtt meglátta, a' Várat mingyárt feladta: melly hibájáért néki feje vétetett: de a' szép Nissa Török kézre birt: ezután Zekkendorf Usitza Várat kezdette ostromolni, a' melly ugyan feladta magát akkor, de nem sokáig maradtt Keresztyén kéznél, hanem kételenségből a' Törököknek vissza engedtetett. A' Törökök ezen nékiek szerentsés tsatákban olyan bátorságot vettek, hogy a' mi Sergeinket egészen Belgrádig kergették vissza. A' Vezér Zekkendorf a' Táborból vissza-hivatván, szerentsélenül folytattott dolgaiból, midőn nem tudná magát helyesen menteni, Morvába a' Spilbergre fogságra küldetett. Következendő esztendőben Gróf Olivier de Vallis tétetett Vezérré 80-ezerből álló gyönyörü táboron, Pallavitsiny pedig Dunán lévő hajókon: Vallis Juniában Zemlin és Banostze között táborba szállott; majd a' meg-ütközésre parantsolatot vévén Krotzka felé megindult, a' hól a' Krotzkai szoros útnál és szölő-hegyek tetején a' Törökökre akadtak: a' Szávoja Regiment, a' pogányságnak fokaságától vissza veretvén, a' domb tetejéről elment: más-felől a' Palfi Regimentje addig viaskodott, mig igen kevés maradt belölle. Itt a' tsata-piatzán el-estenek: Grál Karaffa, Hertzeg Waldék, Hertzeg Hessenrainfels és közel 10 ezer ember: sőt mind edgy lá-

lábíig el-vesztettének volna, ha tudtak volna a' Törökök a' Duna felé jobb kéz felől elejekbe kerülni; de ez nem lévén Grál *Vallis* a' sötét éjtzakán Belgrádba visszafra húzta magát, onnan pedig ment Péterváradra. Más napon a' Török Vezér Belgrád alá jöven azt ostromlani kezdé. Generál *Vallis* pedig a' Duna mellől nem hogy segítségére jött volna a' Várbélieknek, sős inkább a' hidnak hordott rakásfát felgyújtatá, mellyet mind a' Várbéliek mind a' Törökök félelemnek magyarázván, ez által azok megijedtek, ezek pedig az ostromlásra bátorságot vettek. A' Vár Komendánisa Grál *Zukkov* mind a' Császárnak, mind *Vallisnak* azt írta, hogy ő tovább a' Várat nem őltalmazhatja. Ezen levélre VI-dik *Károly* Császár elküldötte *Obester Grófot* egy trombitással a' Török táborba, hogy a' Nagy Vezérrel a' békeféségről végezzen és Belgrád Várának feladását megígérje: más felől pedig *Vallisnak* helyébe küldötte Grál *Neuberg*et Vezérül, és rábizta a' Frantzia Követtel Márkéz *Villenövvel* a' békeféséget. Az alatt magához hívatta Grál *Smettaut* (a' ki ezen háboruban a' tábornál nem vala) és őtet Belgrádhöz küldötte, hogy ha lehetséges a' roszsz Generálok' hibáit megjobbítsa. *Smettau* Belgrádba érkezvén Augusztusba, 14-ezerből álló őrizetet talált a' Várba, és el-mérte mondani, hogy az egész Török hatalom ellen meg-őltalmazná a' Várat, és erről a' Császárt tudósított; de a' mig ő az őltalmazásra jó rendeléseket tenne, addig *Neuberg* a' Táborban békeféséget köt: Aug. 14-dikén meg-érkezik a' Császár Kurirja olly parantsolattal, hogy *Neuberg* a' békeféség kötést hadja félbe, mert abban sok kár van, de ekkor már a' Várnak edgyik kapuja a'

Törököknek által adatott vala. Es így 1738-ban Septemb. 1-ső napján kötött tsúfos békeség-szerént, a' szép Belgrád Vára, egész Servia, Oláh-orfzág, Szabáts és Orlova, a' Pogány kézre jutottanak, a' Duna és Száva vizek tétettek határ szélekké. Az-óltától fogva Belgrádot a' Törökök nyugodalmason birták a' most folyó 1788-dik esztendőig: midőn 2-dik Jofef a' Muszka Tzárnéval 2-dik Katharinával lévő frigyénél fogva a' Török ellen hadat inditván, Belgrád Várát fő Vezér Lásci által ostrommal körül vétette: mi lesz a' ki-menetele, a' megtörtént dolgok írójai és mi-is meg fogjuk írni.

Midőn a' múlt Szombaton éppen *Altenburgon* túl sebes-nyárgalvást vágatna a' *Magyar Kurir* befelé a' Magyarházába, hogy az *Otzakov*, *Bender* és *Kotzim* ostromlásával *Udvarólhafsan* a' maga érdeemes Olvasóinak, szembe találkozik a' még tsak *sub incognito* utazó ki-felé jövő *Pesti Német Kurirral*, 's egymásnak atyafiságoson köszönvén elmenvén egymás mellett. Midőn *Komáromon* túl járna a' *Magyar Kurir*, vagy 2 lo-patkot talál, 's azonban nem meglátja, hogy valaki az után lovával bajlódván, a' sáros út ellen morgolódik; kérdi: ki legyen és mitől akadályoztatnék? En-is *Hirmondó* és hordó vóltam valaha, felel emez, de már szinte 2 esztendeitől fogva mind meg-hóltak azok a' Kovátsok, a' kik jó patkokat ütöttek a' lovamra! — mind el-húllattya a' patkoját, 's azonban az abrak-is nálunk szük lévén ezen darabos úton tsak nyomorgok. — Ezen a' *Magyar Kurir* alattomban el-mosojodván, míg bajúsztat edgyet fatsarintana. — Hát az Uram ő kigyelme merre szándékozik? — betsületes neve? — kérdi emez töl-

le. — En a' két N. Magyar Haza' Bétsből jövő Magyar Kurirja vagyok, ujj hirekkel megyek a' magam E. Olvasóimnak Udvarolni, — 's kigyelmed a' Bétsi Magyar Kurir? az Ur Isten éltesse!!! Hát azt a' nagy abrakos-tarifznyát miért viszi magával? pénzért és abrakért a' Paripámnak. Már ebben az Hónapban el-telik a' fél-esztendő, mellyben 5 n. forintokért éjjel nappal útban vagyok; már most a' jövő fél-esztendőre kelletik mindennek megint 5 n. forintot fizetni, ha Trombitám harso-gásában akarja füleit gyönyörködtetni, 's azonban adófsaink is annyin vagynak, hogy ha mind ide ad-ják most a' pénzt, alig fér ebbe a' tarifznyába; mellyet bizonyoson ezen folyó hónapban mind meg-is tselekefznek; mert különben! — — a' babot nem a' leviért főzik! Nékünk a' vólt eddig a' ba-junk, hogy ha valaki hozzánk edgy Levelet kul-dott, már mi annak migyárt berittékókat nyomtat-tattunk — Posta pénzt fizettünk érettek — 's azon-ban az 5 for. máig se küldették-fel némellyek — némellyek pedig felküldötték a' Bétsi Postához, ho-lott e' hitelbe senkihez se küld bennünket. Imne-is ujjolag hozzájuk küldöttünk, minden izben két-szer mentünk egy Olvasóhoz, még sem fizettek. De nem-is tsuda, hogy még eddig a' mi utazá-sunkban zürzavarok vóltanak; mert a' Bétsi Postá-ról több mint 30 féle Hirhordók indulnak-ki a' Vi-lágra, mellyekért a' pénzt eddig mind tsak egy em-ber fzedte a' kezéhez; de ennek-utánna, hogy a' zürzavar el-távoztathassék, mindennek külön igazga-tója léfzen a' Bétsi Postán. Nékem Magyar Kurir-nak Dolinger Jofef Contrallor Ur a' fő-igazgatom, és a' kiknek ezután Magyar Kurir kell, azok egy

Levélbe 5. forintot zárván, csak azt írják a' Levélbe: *Imhól küldök 5 forintokat a' hozzám járandó Magyar Kurirért; melly ez alatt a' Titulus alatt fog járni: O. O. A' Titulust és a' Posta útat, mindenek ugy fel-írják, hogy az érthető és olvasható betűkkel mindenektől meg-értethefsék, és a' Levéltől meg légyen különböztetve. A Pénz és az újságért szólló Levelék ezen Titulus alatt jöjjenek: a M.M. *Joséphe Dolinger, Officier Contraleur du Poste Imp R. Apostolique* — vagy magyarul: *Dolinger József Kantrallor Urnak Bétsbe*. Így mindenek a' magok pénzeknek vételéről bizonyság levelet kapnak, és ha valami bajok vagyon, egyenesen ide irnak. Eddig 20 Posta Tifzteknek is fordúlt meg kezeken edgy *Kurirnak* el indulása — azért veszett-el sokszor a' sok Béba között a' gyerek, és éppen azért rendelte a' Bétsi Posta Hivatal ezen fenn nevezett Urat egyedül a' *Magyar Kurir* igazgatására, hogy ezután minden hiba el-távoztathafsék. — A' kik adófsok, azok ez alatt a' Titulus alatt küldik-fel a' pénzt: *Szatsvay Sándornak Bétsben*; mert azok ide adófsok nem a' Postára. — A' kik késén Aprilisben kezdték olvasni Levelünket, és 5 for. fel-küldöttek küldjék utánna a' 2. for. 30 krt. és így az elz-tendő végéig Ujságiok léfzen; de ezt a' pénzt annak küldjék, a' kitől eddig vették az Ujságot, mert már az 5 for. ennél van. — Tzó Dares! sietnünk kell — el telik az idő, Jó útat *Hirmondó Barátom*; — még a' héten ha találkoznak többet beszélek.*